

Veileder til solstudioinnehavere og de som tilbyr soling i solarium

Referanse

Veileder til solstudioinnehavere og de som tilbyr soling i solarium. Veileder til forskrift om strålevern og bruk av stråling. Veileder nr. 3. Østerås: Direktoratet for strålevern og atomikkerhet. Utgitt 2012, sist revidert 2024.

Revidert
Publisert
Sider

6.5.2024
01.06.2012
36

DSA,
Postboks 329 Skøyen
0213 Oslo

Emneord

Solarium, solstudio, ultrafiolett stråling, UV, informasjonsplikt, kompetansekrav, meldeplikt, internkontrollkrav, aldersgrense, tilsyn.

Telefon
Faks
Email

67 16 25 00
67 14 74 07
dsa@dsa.no
dsa.no

Resymé

Veilederen viser hvordan krav i strålevernloven og tilhørende forskrift kan oppfylles for de som driver solstudio eller på annen måte tilbyr soling i solarium. Dette gjelder blant annet tekniske krav til solarieret, nødvendig informasjon til kunde, meldeplikt og krav til kompetanse og skriftlige prosedyrer.

ISSN 0804-4910

Reference

Guidance to tanning studio owners and others offering indoor tanning services. Veileder 3. Østerås: Norwegian Radiation and Nuclear Safety Authority. Language: Norwegian. Published 2012, last revised 2024.

Key words

Solarium, sunbed, tanning studio, indoor tanning, ultraviolet radiation, UV, notification requirements, age limit, inspection.

Abstract

Guidance is given on how requirements in "Act for radiation protection and use of radiation" and accompanying regulations may be fulfilled for tanning studio owners and others offering indoor tanning services. This includes technical solarium requirements, requirements to provide information, and requirements for notification, training and written procedures.

Godkjent:

Direktør, DSA

Veileder til solstudioinnehavere og de som tilbyr soling i solarium

Veiledning til forskrift om strålevern og bruk av stråling

Forskrift 16. des 2016 nr. 1659 om strålevern og bruk av stråling er hjemlet i lov av 12. mai 2000 om strålevern og bruk av stråling. Formålet med forskriften er å sikre forsvarlig strålebruk, forebygge skadelige virkninger av stråling på menneskers helse og bidra til vern av miljøet. Forskriften er utformet generelt og dekker de fleste typer strålekilder og bruksområder. Alle bestemmelsene i forskriften er derfor ikke relevant for alle virksomheter som kommer inn under forskriftens virkeområde.

Denne veilederen utdyper forskriftens krav for virksomheter (inkludert enkeltpersoner) som tilbyr soling i solarium.

Det er viktig at lov, forskrift og veileder leses i sammenheng. Det er alltid den versjonen av veilederen som ligger på Direktoratet for strålevern og atomikkerhets (DSA) sin hjemmeside www.dsa.no som er gyldig versjon.

Innholdsfortegnelse

1	Innledende bestemmelser	5
1.1	Innledning	5
1.2	Formål og saklig virkeområde	5
1.3	Definisjoner og ordliste	6
2	Tekniske krav til solariet	9
2.1	Tillatte solarier i Norge	11
2.1.1	Strålingskrav	11
2.1.2	DSAs solarieoversikt	11
2.2	Merking av solariet	12
2.2.1	Ekvivalenscoding	12
2.3	Tidsur	13
2.4	Beskyttelsesbriller	13
2.5	Bruksanvisning	13
3	Krav om system for alderskontroll	15
3.1	18-årgrense	15
3.2	System for alderskontroll	15
3.2.1	Forhåndskontroll av kundens alder	15
3.2.2	Etterfølgende adgangskontroll	16
4	Informasjon til kunde	17
4.1	Informasjon om relevante risikofaktorer ved solariebruk	17
4.2	Informasjon om soling, solingstider og riktig bruk av solariet	18
4.3	Merking av solariet	19
4.4	Oppslag med advarselstekst og verneregler	19
5	Generelle bestemmelser	21
5.1	Meldeplikt	21
5.1.1	Registrere virksomheten	22
5.1.2	Melding av hvert enkelt solarium	22
5.1.3	Melding ved kjøp av solarium	23
5.1.4	Melding ved leie av solarium	23
5.1.5	Melding av system for alderskontroll	23
5.1.6	Oppdatere melding og registrerte opplysninger	24
5.2	Internkontroll, kompetanse, instruksjer og prosedyrer	24
5.2.1	Krav til internkontroll	25
5.2.2	Kompetanse	26
5.2.3	Verneutstyr	27
5.3	Strålevernkoordinator	27
5.4	Risikovurdering, forebyggende tiltak og beredskapsplaner	28
5.5	Varslingsplikt	29
5.6	Tilsyn	30
	Vedlegg 1 Merkekrav	32
	Vedlegg 2 Ekvivalenscoding	34
	Vedlegg 3 Advarsel ved solariebruk	36

1 Innledende bestemmelser

1.1 Innledning

Veilederne er dokumenter som utdyper forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften). Gjeldende versjon, [forskrift 16. desember 2016 nr. 1659 om strålevern og bruk av stråling](#), trådte i kraft 1. januar 2017. Statens strålevern endret navn til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) 1. januar 2019. Forkortelsen DSA brukes videre i denne veilederen, bortsett fra der forskriften siteres direkte, der er navnet Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet skrevet fullt ut.

Veilederne skal gjengi og fokusere på de mest sentrale forskriftsbestemmelsene for det aktuelle fagområdet. For å ivareta strålevern på en best mulig måte og for å sikre at alle relevante krav er tilfredsstillende oppfylt, er det viktig at virksomheten setter seg inn i hele strålevernforskriften. Løsninger som avviker fra anbefalinger i veilederne kan benyttes så lenge virksomheten kan dokumentere at forskriftskravene er oppfylt.

Denne veilederen utdyper krav i strålevernforskriften for «virksomheter som tilbyr soling i solarium», enten dette er i et solstudio, som del av annen virksomhet, eller ved utleie til privatpersoner eller arbeidsplasser. Dette omfatter også virksomheter som leier solarium av andre virksomheter, og deretter tilbyr soling til andre. Annen virksomhet kan være treningsstudio, hotell eller lignende. Krav som blir stilt til forhandler/importør av solarier er beskrevet i veileder 4. Denne veilederen dekker ikke solarier til medisinsk bruk, slik som behandling av psoriasis og andre hudlidelser. Dette er dekket i veileder 8.

Veilederen er strukturert slik at forskriftsteksten til enkelte paragrafer i forskriften først presenteres i tekstbokser med grå bakgrunn, og den tilhørende veilederteksten følger etter.

Kravene i strålevernforskriften kommer i tillegg til krav i andre forskrifter solarier skal oppfylle, for eksempel [forskrift 10. oktober 2017 nr. 1598 om elektrisk utstyr](#). Krav som fremkommer av andre forskrifter utdypes ikke i denne veilederen.

1.2 Formål og saklig virkeområde

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å sikre forsvarlig strålebruk, forebygge skadelige virkninger av stråling på menneskers helse og bidra til vern av miljøet.

Formålet i strålevernforskriften er det samme som finnes i [strålevernloven](#) § 1. Bestemmelsen og innholdet knytter seg til vern av menneskers helse og vern av miljø. Bruken av begrepet «forebygge» viser at regelverkets formål er å hindre skadelige virkninger av strålebruk og begrense eventuell ytterligere skade. Begrepet «skadelig virkning» omfatter også uønskede virkninger.

§ 2 Saklig virkeområde

Forskriften gjelder for enhver tilvirkning, import, eksport, overdragelse, besittelse, installasjon, bruk, anskaffelse, oppbevaring, avhending, håndtering og utvinning av strålekilder.

...

Bestemmelsen angir hvilke virksomheter og typer stråling som omfattes av forskriften, og hvilke strålekilder og virksomheter forskriften ikke regulerer. Solarier til kosmetisk bruk reguleres av forskriften.

I lov og forskrift brukes begrepet «virksomhet» som samlebegrep. Begrepet er ikke avgrenset til å gjelde foretak i betydning selskap eller bedrift, men omfatter all menneskelig aktivitet, uavhengig av om det er enkeltpersoner eller juridiske personer som utøver den.

1.3 Definisjoner og ordliste

Strålevernloven

§ 3. Definisjoner

I denne loven betyr

- a) stråling: loniserende og ikke-loniserende stråling.
- ...
- c) ikke-loniserende stråling: Optisk stråling, radiofrekvent stråling, elektriske og magnetiske felt eller annen stråling med tilsvarende biologiske effekter samt ultralyd.
- ...

Strålevernforskriften

§ 4. Definisjoner

I forskriften forstås med

...

- k) Harmonisert standard: tekniske spesifikasjoner som er vedtatt av europeiske standardiseringsorganisasjoner og norske standarder som er offentliggjort av Standard Norge eller Norsk Elektroteknisk Komite.
- ...
- v) Solarium: apparat med én eller flere ultrafiolette strålekilder for bestråling av hud.
- w) Sterk ikke-loniserende strålekilde: strålekilde som ved eksponering av personer kan føre til at anbefalte grenseverdier fastsatt i Guidelines on limited exposure to Non-Ionizing Radiation fra den Internasjonale kommisjonen for beskyttelse mot ikke-loniserende stråling (ICNIRP), overskrides.

...

I denne veilederen brukes i tillegg en del ord og begreper med følgende betydning:

- Ekvivalenskode: en kode som skal være stemplet på alle solarierør som produseres. Denne koden forteller hvor sterk UV-stråling røret avgir og hvor stor andel av strålingen som er kortbølget.
- Ekvivalenskodeintervall: Alle solarier med fluoriserende rør skal være merket med (et eller flere) ekvivalenskodeintervall bestemt av ekvivalenskode til den eller de rørtypene solarieret ble oppmålt med. I solarieret kan det benyttes alle typer rør så lenge ekvivalenskode er innenfor det oppgitte intervallet.
- Europastandard EN 60335-2-27: en harmonisert standard, gyldig for europeiske land tilknyttet CENELEC. Den omhandler sikkerhet til elektriske apparater med kilder beregnet for å eksponere hud for optisk stråling, for hjemmebruk og lignende bruk.
- Hudtype: angir hvor følsom huden er for UV-stråling. Hudtype I er oftest hvit, er svært følsom for UV-stråling og blir lett brent i sola. Deretter er hudtypene karakterisert ved økende toleranse for UV-stråling, opp til hudtype VI som er brun/sort og som er svært ufølsom for UV-stråling og aldri blir brent i sola.
- Høytrykkslamper: lamper som drives under høyt trykk. Disse er vanligvis brukt over ansikt. UV-strålingen fra lampene er svært høy, og spesielle filtre er nødvendig for å dempe noe av strålingen. Også kalt HP-lamper (fra engelsk: High Pressure lamps).
- Internasjonal standard IEC 62471:2006: en standard som omhandler fotobiologisk sikkerhet for lamper og lampesystemer. Standarden er gyldig for solarier som har lamper som avgir synlig lys og IR, i henhold til Europastandard EN 60335-2-27.
- IR: infrarød stråling. Elektromagnetisk stråling med bølgelengde i området 700 nm til ca. 1 mm. Også kalt varmestråling. IR inngår i det vi kaller optisk stråling.
- Irradians: effekten av den strålingen som treffer en flate pr. arealenheter, uttrykt i watt pr. kvadratmeter (W/m^2). Også kalt innstrålingstetthet.
- Kroppsrør: lange, fluoriserende lysstoffrør for bestråling av hele kroppen.
- LED: lysdiode eller lysemitterende diode - en halvlederdiode som lyser når den påføres likerettet spenning. LED har lavere strømforbruk enn tradisjonelle lyskilder. En LED avgir stråling innen et smalt bølgelengdeområde. Det finnes flest LED som avgir synlig lys, men det finnes også de som avgir IR og UV.
- Optisk stråling: samlebetegnelse på synlig lys, infrarød (IR) stråling og ultrafiolett (UV) stråling.
- Risikogruppe (RG): standarden IEC 62471:2006 definerer ulike risikogrupper for lamper og lampesystemer som avgir optisk stråling basert på hvilken risiko de kan utgjøre for hud- og øyeskader. I henhold til Europastandarden for solarier, EN 60335-2-27, skal solarier som har lamper som avgir synlig lys og IR måles opp og klassifiseres etter IEC 62471:2006 og kan ikke være sterkere enn risikogruppe 1 (RG1).
- Spagettirør: korte, ofte tynne fluoriserende lysstoffrør. Opprinnelig ble de brukt i tillegg til kroppsrør over ansikt eller ved skuldrene.
- UV-type 3 solarium: solarium som er klassifisert i henhold til Europastandarden EN 60335-2-27 og utstyrt med UV-kilder der de biologiske effektene er forårsaket av stråling med

bølgelengder både kortere og lengre enn 320 nm (både UVB og UVA) og karakterisert av en begrenset styrke i hele UV-området.

Hva er UV og hva slags stråling gir et solarium?

Ultrafiolett stråling, eller UV-stråling, er optisk stråling som vi ikke kan se, og som er mer kortbølget enn synlig lys. Synlig lys har bølgelengder mellom 400 og 780 nm*. UV-stråling deles inn i UVC- (100-280 nm), UVB- (280-315 nm) og UVA-stråling (315-400 nm) ut fra hvor energirik den er. Jo kortere bølgelengde, desto høyere energi.

Et solarium sender ut UVB- og UVA-stråling for å fremkalle brunfarge, og også noe synlig lys. UVA-strålene bruner pigment som finnes i huden, men gir kortvarig brunfarge. UVB-strålene stimulerer produksjonen av pigment i huden og gir mer langvarig brunfarge. UV-strålingen fra solarier er mer intens enn fra sola i Norge, dvs. opptil dobbelt så intens som sommersonne midt på dagen i Sør-Norge. Solarier avgir betraktelig mer UVA-stråling enn naturlig sol.

Skader forårsaket av UV-stråling på mennesker er begrenset til huden og øynene fordi denne strålingen ikke trenger særlig dypt inn i kroppen. UV-stråling kan føre til akutte hud- og øyeskader, som solforbrenning, solekssem, hornhinnebetennelse eller snøblindhet og nedsatt immunforsvar, samt langtidsskader som hudkreft, raskere aldring av huden og grå stær. UVB-stråling i små doser har også en positiv effekt ved at det dannes vitamin D. Noen legemidler og kosmetika kan gjøre huden og øynene mer følsom for UV-stråling og dermed øke risikoen for helseskade.

Enkelte nyere solarier er også utstyrt med lamper som avgir synlig lys, som påstås å ha ulike effekter på huden avhengig av lysets farge og intensitet.

Mer informasjon om solarier, UV-stråling generelt og helseskader finnes som temavalg på www.dsa.no

* nm står for nanometer (milliarddels meter)

2 Tekniske krav til solarier

Strålevernforskriften beskriver tekniske krav til solarier i §§ 22, 36 og 38.

§ 22. Krav til strålekilder

Produsent, forhandler, eier og bruker skal sørge for at strålekilder og utstyr er i en slik tilstand at risiko for ulykker, unormale hendelser og uønsket stråleeksponering av brukere, pasienter og andre personer er så lav som praktisk mulig.

...

For hvert enkelt apparat skal det foreligge teknisk måleprotokoll med resultater fra ferdigstilling, mottakskontroll og periodiske kontroller av apparatet, samt vedlikeholds- og servicereporter. ...

§ 36. Tekniske krav til solarier

Produsent, importør, forhandler, eier og bruker skal påse at solarier er produsert og merket i overensstemmelse med EN 60335 - Part 2-27. Kun solarier klassifisert som UV-type 3 i henhold til EN 60335-2-27 og som er publisert på Direktoratet for strålevern og atomsikkerhets solarieoversikt tillates for salg, utleie eller bruk til kosmetisk formål.

Importør eller forhandler av solarier, skal sørge for at

- a) kravene i første ledd er oppfylt og at nødvendige målinger er utført. Målinger som bekrefter klassifiseringen skal være utført av et laboratorium som oppfyller Direktoratet for strålevern og atomsikkerhets kvalitetskrav, og
- b) apparatene er utstyrt med bruksanvisning og merking på norsk. Kravet anses oppfylt om EN 60335-2-27 er fulgt. Merkingen av solarier skal plasseres lett synlig og være i bestandig utførelse.

§ 38. Andre krav til virksomhet som tilbyr soling i solarier

...

Virksomheten skal sørge for

- a) at solariene til enhver tid tilfredsstillende de tekniske kravene, jf. § 36,
...
- c) at solarienes tidsur kan innstilles etter anbefalt doseringsplan,
...
- e) å ha egnede beskyttelsesbriller tilgjengelig for kunden
...

Den som tilbyr soling i solarier, har ansvar for at solariene tilfredsstillende forskriftskravene både ved mottak av et nytt solarium og hele tiden mens de er i drift.

Solarier i Norge skal:

- tilfredsstillende Europeisk standard for solarier, EN 60335-2-27
- tilfredsstillende krav til UV-type 3
- være publisert på DSAs solarieoversikt
- være merket med bl.a. UV-type 3, advarselstekst, ekvivalenskodeintervall og navn på andre lamper enn UV-fluoriserende lysstoffrør (f.eks. høytrykkslamper og LED) tillatt i modellen
- ha tidsur som kan stilles slik det er angitt i de anbefalte solingstidene
- være utstyrt med bruksanvisning på norsk som er i henhold til EN 60335-2-27

I tillegg skal det være beskyttelsesbriller tilgjengelig for hvert solarium.

For hvert solarium skal det finnes en loggbok eller lignende der alt arbeid som utføres på solariet, og som er vesentlig for solariets ytelse, loggføres. Eksempler på slikt arbeid er vedlikehold, service og bytte av rør, lamper, filtre m.m.

Ved mottak av nytt solarium, er det viktig å kontrollere at solariet er:

- vedlagt teknisk dokumentasjon på dets ytelse (dokumentasjon på at kravene til UV-type 3 er oppfylt), bruksanvisning inkludert anbefalinger om solingstider, beskrivelser av prosedyrer for vedlikehold samt for strålevern og sikkerhet.
- vedlagt to par beskyttelsesbriller
- merket i henhold til kravene (se avsnitt 2.2 og Vedlegg 1).

Før igangsetting og under drift, kontroller at:

- solariet med rør, lamper og filtre stemmer overens med spesifikasjon fra leverandør, spesifikasjon på DSAs solarieoversikt, og at rørene stemmer med solariets ekvivalenskodeintervall (se 2.2.1)
- tidsur kan stilles i henhold til anbefalte solingstider
- solariet er merket
- briller er tilgjengelig for kunden

2.1 Tillatte solarier i Norge

Kun solarier som er i samsvar med Europastandarden for solarier, EN 60335-2-27, og som er klassifisert som UV-type 3 er tillatt i Norge. Solariet må også være publisert på listen over tillatte solariemodeller på DSAs solarieoversikt før det kan selges, leies ut eller brukes.

Forhandler/importør av solarier har ansvaret for at kravene er oppfylt, at nødvendige målinger er utført og solariemodellene er meldt til DSA. Personer/virksomheter som importerer et solarium direkte fra et annet land, må oppfylle kravene som importør. Melding av nye solariemodeller og krav til forhandler/importør står omtalt i Veileder 4.

2.1.1 Strålingskrav

Strålingen fra et solarium er bestemt av hvilke rør, lamper og ansiktsfiltre solariet er utstyrt med, men også andre faktorer kan virke inn. Europastandarden for solarier, EN 60335-2-27, og strålevernforskriften stiller krav til mengden UV-stråling, synlig lys og infrarød stråling (IR) som er tillatt fra solariene.

UV-type 3

Europastandarden gir en grenseverdi på 0,3 W/m² for erytemvektet UV-irradians, også kalt effektiv UV-irradians. Strålevernforskriften gir i tillegg en begrensning på at kun UV-type 3 solarier tillates i Norge. Definisjonen er gitt i tekstboksen. Alle solarier skal måles opp og klassifiseres i henhold til Europastandarden.

Definisjon på UV-type 3 solarium, oversatt fra Europastandard EN 60335-2-27:

Apparat utstyrt med UV-kilder slik at den biologiske effekten forårsakes av stråling med bølglengder både kortere enn og lenger enn 320 nm og karakterisert ved at irradiansen er begrenset i hele UV området.

Effektiv kort- og langbølget UV-irradians* skal hver for seg være under 0,15 W/m².

* Iht. EN 60335-2-27 er kortbølget UV-irradians definert som UV-irradians i bølglengdeområdet 250-320 nm, mens langbølget UV-irradians er i bølglengdeområdet 320-400 nm.

Synlig lys og infrarød stråling (IR)

Fra 2023 stiller Europastandarden krav til at nye solarier som har kilder med synlig lys og IR, skal ha begrenset stråling fra også disse kildene. Apparater som avgir synlig lys og/eller IR skal måles og klassifiseres ut fra en internasjonal standard for lamper og lampesystemer, IEC 62471:2006, og de kan ikke være sterkere enn risikogruppe 1. For solarier med både synlige, IR- og UV-kilder, vil det normalt være UV-strålingen som utgjør høyest risiko for skade. Det synlige lyset og IR kan likevel utgjøre en risiko for øyeskade (blålys- eller termisk skade på retina eller IR-skade på øyet) dersom strålingen er sterkere enn kravene til risikogruppe 1.

2.1.2 DSAs solarieoversikt

Når DSA har fått og behandlet melding om en ny solariemodell, blir modellen lagt til på DSAs solarieoversikt, <https://ems.dsa.no/solarieliste>. Solariemodeller som ikke står på listen, er ikke tillatt brukt, solgt, eller leid ut.

Hver solariemodell står oppført med ekvivalenskodeintervall, samt navn på andre lamper enn UV-fluoriserende lysstoffrør (f.eks. høytrykks-/ansiktslamper og LED), filtre eller annet som solariet ble klassifisert med. Noen solariemodeller har vært målt opp og klassifisert som UV-type 3 flere ganger, med ulike rør- og/eller lampesett, og står derfor oppført med flere konfigurasjoner (kombinasjoner) av ekvivalenskodeintervaller og lamper. For disse modellene, må alle rør og lamper velges fra samme konfigurasjon.

Det er virksomheten som tilbyr soling som er ansvarlig for at strålingen ikke er for høy i sine solarier.

DSA og kommunale tilsynsetater har målt flere solarier med for høy stråling, på tross av at rør og lamper har vært i henhold til DSAs solarieoversikt. Årsaken kan være at rør eller lamper er feilmerket, men årsaken er ikke alltid åpenbar. Uansett årsak må solarieeier sørge for å få strålingsnivået innenfor kravene til UV-type 3, og han/hun må kunne vise dette overfor tilsynsmyndighet, eventuelt på grunnlag av nye målinger. Eier bør kunne be leverandør om hjelp. Se ellers avsnitt 5.6 om tilsyn.

Solariemodeller og rør- og lampekombinasjoner som viser seg å ikke tilfredsstillere kravene til UV-type 3 er ikke tillatt og blir slettet fra DSAs solarieoversikt.

2.2 Merking av solariet

Alle solarier skal være merket på norsk i henhold til den Europeiske solariestanden EN 60335-2-27. Merkene skal være plassert lett synlig og være i holdbar utførelse. Se Vedlegg 1 Merkekrav for detaljer og eksempler på merker.

Solariene skal merkes med:

- “UV-type 3”
- Advarselstekst (se vedlegg 1)
- Ekvivalenskodeintervall for de ulike rørene som kan benyttes i solariet
- Spesifikasjon til andre UV-kilder enn fluoriserende lysstoffrør, for eksempel høytrykkslamper, som kan benyttes i solariet
- En ekstra advarselstekst, som vist i vedlegg 1, dersom solariet har høy lysstyrke, dvs. luminans over 100 000 cd/m².

Fra 2023 skal nye solarier i tillegg merkes med:

- Spesifikasjon til lamper som avgir synlig og infrarød stråling dersom solariet er utstyrt med slike.
- Symbolet IEC 60417-6301 (2015-3) dersom solingsavstanden ikke er gitt av konstruksjonen til solariet, se vedlegg 1 for detaljer.

Dersom en solariemodell er tillatt med flere oppsett/kombinasjoner av rør og lamper, såkalte konfigurasjoner, skal solariet være merket med den konfigurasjonen som er i bruk.

2.2.1 Ekvivalenscoding

Alle solarierør skal ha en kode stemplet på røret. Denne koden kalles en ekvivalenskode og forteller hvor sterk UV-stråling røret avgir og hvor stor andel av strålingen som er kortbølget (250-320 nm).

Alle solarier skal merkes med ekvivalenskodeintervall bestemt av ekvivalenskoden til den eller de rørtypene solariet ble oppmålt og klassifisert med, jf. EN 60335-2-27. I solariet kan alle typer rør benyttes, uavhengig

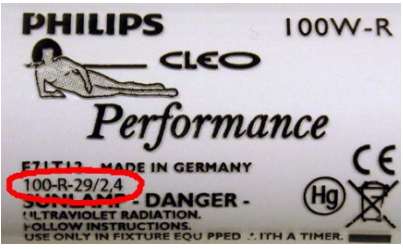
av rørnavn og produsent, så lenge ekvivalenskode er innenfor det oppgitte intervallet. Det er ikke tillatt å bruke rør som ikke har ekvivalenskode.

På grunn av en endring i EN 60335-2-27, beregnes intervallet for Y-verdien i ekvivalenskodeintervallet fra og med 2021 litt annerledes enn tidligere når nye modeller eller konfigurasjoner av rør og lamper meldes til DSA. I eksempelet nedenfor er ekvivalenskodeintervallet beregnet etter de gamle reglene.

Se Vedlegg 2 Ekvivalenscoding for flere detaljer.

Eksempel:

Et 100W-rør kan være merket med **ekvivalenskode: 100-R-29/2,4**

Denne koden betyr at:

- det er et 100 W rør
- det er et reflektorrør
- total erytemvektet irradians (250-400 nm) er 29 mW/m²
- forholdet mellom NMSC-vektet UV under 320 nm og over 320 nm er 2,4

Et solarium oppmålt med dette røret får

Ekvivalenskodeintervall: 100-R-(22-29)/(2,0-2,8)

Dette betyr at det i denne modellen er tillatt å bruke alle 100 W reflektorrør som har en ekvivalenskode hvor det første tallet er mellom 22 og 29, samtidig som det andre tallet er mellom 2,0 og 2,8.

2.3 Tidsur

Solariets tidsur skal alltid kunne stilles slik det er angitt i anbefalingene om solingstid for modellen. For eksempel vil det si at hvis anbefalt tid for første gangs soling er 6 minutter, må det være mulig å sole seg i bare 6 minutter. Det må også være mulig å øke solingstiden i små nok intervaller til å kunne følge anbefalingene.

2.4 Beskyttelsesbriller

Beskyttelsesbriller skal alltid være tilgjengelig for kunden. De kan ligge ved hvert solarium eller være tilgjengelig ved utlån eller salg. Av hygieniske årsaker kan det være hensiktsmessig at kunden har egne briller.

2.5 Bruksanvisning

Komplett bruksanvisning på norsk skal følge med hvert solarium, og innholdet skal være i tråd med strålevernforskriften og Europastandarden EN 60335-2-27. Bruksanvisningen skal gi tydelig informasjon om korrekt bruk av apparatet. I tillegg skal den informere om at ingen andre enn den som skal bruke solariet, spesielt ikke barn, kan være til stede når solariet er slått på. Videre skal bruksanvisningen inneholde anbefalinger om soling og solingstider. Mer detaljerte beskrivelser av hva bruksanvisningen skal

inneholde finnes i veileder 4 til solarieforhandlere og importører. Bruksanvisningen må som et minimum være tilgjengelig for den som er ansvarlig for daglig drift av solariet og ansatte involvert i solariedriften, og bør inngå som en del av virksomhetens internkontrollsystem (se avsnitt 5.2).

Virksomheten må også sørge for å ha en relevant kortversjon av bruksanvisningen tilgjengelig for solariekundene, se avsnitt 4.2.

3 Krav om system for alderskontroll

§ 37. Alderskontroll ved bruk av solarier

Det er forbudt for virksomheter å tilby solarier til kosmetisk formål ved salg, utleie eller bruk til personer under 18 år. Virksomhetene skal sørge for et tilfredsstillende system for alderskontroll. Følgende løsninger anses som tilfredsstillende:

- a) Heltidsbetjening eller delvis betjening kombinert med etterfølgende elektronisk adgangskontroll.
- b) Videoautomat med dokumentleser tilknyttet kundesenter.
- c) Annen type forhåndskontroll og registrering kombinert med etterfølgende elektronisk adgangskontroll.

Virksomhetene skal redegjøre for alderskontrollsystemet i meldingen til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, jf. § 13. Systemet skal ivareta brukernes personvern.

3.1 18-årsgrense

Siden 1. juli 2012 har det vært forbudt å tilby solarier til kosmetisk formål ved salg, utleie eller bruk til personer under 18 år. Virksomheten har ansvar for at forbudet overholdes. I praksis gir bestemmelsen også hjemmel for tilsynsmyndigheten til å bortvise kunder under 18 år.

3.2 System for alderskontroll

Fra 1. januar 2017 må alle virksomheter som tilbyr solarium ha et tilfredsstillende system for alderskontroll. Det er ikke tilstrekkelig å informere om 18-års aldersgrensen på en plakat for ubetjente solstudioer. Kundens alder må kontrolleres før soling tilbys, og systemet for alderskontroll må oppfylle kriteriene i strålevernforskriften.

Det er opp til den enkelte virksomhet å velge den løsning og det system for alderskontroll som passer virksomheten, så fremt det i tilstrekkelig grad kontrollerer og sikrer at personer under 18 år ikke gis adgang til solarium. Systemet må kunne dokumenteres ved et stedlig tilsyn, og det må ivareta brukernes personvern. Melding med redegjørelse for systemet skal sendes til DSA, se avsnitt 5.1.

Et system for alderskontroll består av to komponenter: en forhåndskontroll av kundens alder og en etterfølgende adgangskontroll.

3.2.1 Forhåndskontroll av kundens alder

Før soling kan tilbys, må det utføres en kontroll av kundens alder.

I betjente eller delvis betjente solarievirksomheter, kan betjeningen kontrollere kundens alder ved oppmøte (gyldig legitimasjon: førerkort, pass, nasjonalt ID-kort eller bankkort med bilde).

Elektronisk forhåndskontroll av alder kan også benyttes, f.eks. for ubetjente solarier, forutsatt at den oppfyller følgende:

- Ved registrering av kunder og alderskontroll via internett, må det anvendes innloggingsmetoder som sikkerhetsmessig er på nivå med de som benyttes i ID-porten (BankID m.fl.).
- Dersom legitimasjon (førerkort, pass, nasjonalt ID-kort eller bankkort med bilde) skal leses elektronisk, må det benyttes en dokumentleser spesielt beregnet på dette. Dokumentleser må anvendes i kombinasjon med videoautomat, for å sikre at rette vedkommende gis adgang.
- Det anses ikke som god nok elektronisk alderskontroll at kunden betaler med et kreditt- eller debetkort. Selv om man må være over 18 år for å få kredittkort eller alderen til debetkortets eier kan leses ut av kortet, har man ikke noen kontroll på at det er kortets faktiske eier som bruker det.

3.2.2 Etterfølgende adgangskontroll

Etter at alderskontrollen er utført, kan det benyttes ulike løsninger for adgangskontroll.

For solarier som er betjent i hele åpningstiden, kan betjeningen sørge for at kun de som er over 18 år gis tilgang til solariene.

For virksomheter der solarium bare er en del av tilbudet, f.eks. i treningsentre der det ikke bare er solariekunder til stede i lokalene, må man også gjøre en vurdering av om kontrollen er god nok ut fra hvordan lokalene er utformet. Dersom betjeningen i resepsjonen ikke har full oversikt over inngangen til solariet, slik at f.eks. polletter, solkort e.l. kan gis videre til andre når man er ute av syne for betjeningen, er ikke systemet godt nok. I slike tilfeller må virksomheten ha ytterligere adgangskontroll inn til solariene, på samme måte som for ubetjente solarier.

Dersom det skal benyttes elektronisk adgangskontroll, f.eks. for ubetjente og delvis betjente solarier, anses blant annet følgende løsninger som tilfredsstillende:

- kombinasjonsløsninger med f.eks. adgangskort/-brikke og personlig pin-kode
- løsninger som benytter engangskoder man får i SMS, mobil-app e.l. for å få adgang til solariet

Kun adgangskort/-brikke eller kun kodelås (med mindre det benyttes engangskoder) anses ikke som godt nok pga. faren for misbruk (spredning av kode, utlån/tyvlån av adgangskort osv.).

4 Informasjon til kunde

§ 38. Andre krav til virksomhet som tilbyr soling i solarier

..

Virksomheten skal informere den enkelte kunde om relevante risikofaktorer ved solariebruk.

Virksomheten skal sørge for

...

a) å opplyse kunden om anbefalt doseringsplan,

...

d) å ha oppslag med advarselstekst og verneregler utarbeidet av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet lett synlig i lokalet, og

...

Virksomhetene skal ikke ha andre oppslag som tar oppmerksomheten bort fra den obligatoriske advarselsteksten, jf. tredje ledd bokstav d.

Kunder må ikke utsettes for unødig risiko ved bruk av solarium. I tillegg til å holde strålingen innenfor kravene til UV-type 3, må virksomheten informere kunden om riktig bruk av solariet og om relevante risikofaktorer ved solariebruk. Her beskriver vi krav til informasjon i Strålevernforskriften §§ 36 og 38 og Europastandarden EN 60335-2-27.

Virksomheter som tilbyr en forbrukertjeneste, slik som soling i solarium er, må også tilfredsstillere en del generelle krav gitt av [lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester \(produktkontrollloven\)](#). Denne loven er det [Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap \(DSB\)](#) som har ansvar for og er ikke tatt med i denne veilederen.

Ifølge strålevernforskriften må virksomheten:

- informere den enkelte kunde om relevante risikofaktorer ved solariebruk
- informere kunden om anbefalte solingstider
- ha merker med UV-type 3, advarselstekst og ekvivalenskodeintervall og navn på f.eks. ansiktsslamper lett synlig på alle solariene
- ha oppslag med advarselstekst og verneregler lett synlig (krav om å bruke DSAs versjon fra 1. januar 2017)

I ubetjente solstudioer skal navn og kontaktinformasjon til eier komme klart frem ved oppslag, og eventuelt den som er ansvarlig for solstudioet. Det bør også opplyses om virksomhetens organisasjonsnummer.

4.1 Informasjon om relevante risikofaktorer ved solariebruk

Strålevernforskriften § 38 sier at «Virksomheten skal informere den enkelte kunde om relevante risikofaktorer ved solariebruk». DSA har i den forbindelse utarbeidet informasjonsmateriell i samarbeid med Kreftforeningen, Forbrukerrådet og Norsk Solarieforening i form av en informasjonsbrosjyre, der solariekunden bl.a. bestemmer sin egen hudtype ved å svare på noen enkle spørsmål, for så å lese om

relevante risikofaktorer ved solariebruk for sin hudtype. For at kravet skal anses som oppfylt, må brosjyren formidles til hver enkelt kunde ved at en papirbrosjyre deles ut, eventuelt at den ligger tilgjengelig i solingslokalet slik at kunden kan ta denne med seg, eller ved at informasjonen distribueres til kundene elektronisk/er tilgjengelig i elektronisk løsning (f.eks. i samme system som for elektronisk adgangskontroll, for de som benytter dette). Dersom virksomhetene ønsker å gi kunden informasjonen gjennom et annet medium, som for eksempel video eller interaktiv film, er dette mulig, så lenge de påser at alle kundene mottar informasjonen.

Dette bør du vite før du tar solarium

⚠ Advarsel!

- Soling i sol og solarium er kreftfremkallende
- Risikoen øker hvis du starter solariebruken i ung alder og forsterkes med økende bruk
- Direktoratet for strålevern og atomikkerhet fraråder bruk av solarium

DSA Direktoratet for strålevern og atomikkerhet

Brosjyren om solariebruk gir informasjon om hudtyper og råd når det gjelder solariebruk.

Informasjonsbrosjyren er tilgjengelig i utskriftvennlig format (pdf) på www.dsa.no. DSA har også fått trykket opp et begrenset opplag av informasjonsbrosjyren. Disse kan bestilles av små og mellomstore solarievirksomheter, så langt lageret rekker. De som ønsker innholdet i informasjonsbrosjyren til bruk i elektronisk løsning, bes ta kontakt med DSA for å få tilsendt materialet i egnet filformat.

4.2 Informasjon om soling, solingstider og riktig bruk av solariet

Som beskrevet i avsnitt 2.5, skal komplett bruksanvisning på norsk følge med hvert solarium, og innholdet skal være i tråd med strålevernforskriften og Europastandarden EN 60335-2-27. Ifølge EN 60335-2-27, skal bruksanvisningen bl.a. inneholde informasjon om korrekt bruk av solariet og anbefalinger om soling og solingstider. For kundene må det være tilgjengelig en relevant kortversjon av bruksanvisningen.

Dersom solarievirksomheten er betjent, kan kunden få informasjonen muntlig av de ansatte, eventuelt i tillegg til skriftlige oppslag. For ubetjente virksomheter må det være skriftlig informasjon i form av oppslag e.l. Oppslagene med bruksanvisning og anbefalinger om soling og solingstider må være lett synlige, og plasseres slik at kunden får informasjonen der han/hun har behov for den. Anbefalte solingstider bør være oppslått der han/hun skal bestemme lengden på solingen, for eksempel ved betalingsautomaten. Informasjonen om praktisk og korrekt bruk av solariet bør være tilgjengelig for kunden inne i solrommet.

Det må også informeres om at ingen andre enn den som skal bruke solariet, spesielt ikke barn, kan være til stede når solariet er slått på.

Veileder 4 til solarieforhandlere og importører beskriver hva som må med i solariets bruksanvisning. Mye av det kundene skal informeres om er tatt med i informasjonsbrosjyren (beskrevet ovenfor) og plakaten "Advarsel" (Vedlegg 3 Advarsel ved solariebruk). Leverandørens anbefaling om solingstider skal være spesifikk for aktuell solariemodell med de rør- og lampetyper som er i bruk, siden det bestemmer hvor intens strålingen fra solariet er. Den skal inneholde en anbefalt tid for første gangs soling (ca. 6-9 minutter) og anbefalt maksimal solingstid eller maksimalt antall eksponeringer i løpet av et år. Disse tidene er like for alle hudtyper. Kort tid første gangen i solarium skal blant annet ta høyden for at man ikke på forhånd kan vite hvordan huden reagerer. Solingstidene for videre soling kan skille mellom ulike hudtyper, men det er ikke et krav at de gjør det.

Solingstidsanbefalinger skal følge ethvert solarium ved salg eller utleie, og leverandør skal derfor kunne skaffe dette. Dersom dette ikke er mulig, for eksempel for modeller som ikke ble målt opp på nytt i forbindelse med overgangen til systemet med ekvivalenskode i 2014, kan man benytte de generelle solingstidene som angis i informasjonsbrosjyren til kundene. Disse generelle solingstidene er basert på at solariet har maksimalt tillatt strålingsnivå for UV-type 3 solarier (0,3 W/m²). Dersom solariet er vesentlig svakere enn dette, vil kunden sannsynligvis ikke oppnå den ønskede effekten og ved senere soling la være å følge solingsplanen, noe som vil være uheldig.

4.3 Merking av solariet

Som beskrevet i avsnitt 2.2, skal hvert solarium være merket med bl.a. UV-type 3, advarselstekst og ekvivalenskodeintervall samt navn på andre tillatte kilder enn UV-fluoriserende rør (for eksempel høytrykks-/ansiktslamper og LED) som kan benyttes i solariet. Merkene skal være på norsk, plasseres lett synlig og være i bestandig utførelse slik at kundene enkelt kan lese dem. Se Vedlegg 1 Merkekrav for detaljer og eksempler på merker.

4.4 Oppslag med advarselstekst og verneregler

Virksomheten plikter å ha oppslag med advarselstekst og verneregler utarbeidet av DSA lett synlig i lokalet. Fra 1. januar 2017 skal plakaten i Vedlegg 3 Advarsel ved solariebruk, «Advarsel!», benyttes til dette. Den er tilgjengelig i utskriftvennlig format (pdf) på www.dsa.no. Plakaten skal plasseres slik at ingen andre oppslag tar oppmerksomheten vekk fra den og være godt synlig.

Plakaten må være synlig for alle kundene som skal ta solarium. Dersom plakaten er plassert slik at alle kundene vil se den, uavhengig av hvilket solrom de benytter, er det tilstrekkelig med kun én plakat. Dersom lokalene er utformet slik at ikke alle kunder vil se plakaten, for eksempel dersom de betaler med app ved solariet og ikke vil passere området der plakaten henger, må det henges opp flere plakater. Hvor mange plakater som trengs, er avhengig av lokalenes utforming.

Eksempel på tilfredsstillende plassering av plakaten «Advarsel!». Oppslagene er ryddig plassert, og ingen av de andre oppslagene tar oppmerksomheten bort fra plakaten. Foto: Norsk Solarieforening.

5 Generelle bestemmelser

Virksomheter som tilbyr soling i solarium, må være innrettet slik at risikoen for overeksponering er lavest mulig for kunder og ansatte. Her beskriver vi de generelle kravene i strålevernforskriften og internkontrollforskriften.

Noen av kravene i strålevernforskriften må forstås i sammenheng, som for eksempel: Solarievirksomheter som benytter en elektronisk løsning for alderskontroll (omtalt i kapittel 3), kan benytte samme system for å oppfylle kravet om informasjon til den enkelte kunde om risikofaktorer ved solariebruk (avsnitt 4.1). Det er videre nær sammenheng mellom kompetansekravet (avsnitt 5.2.2) og valg av løsning for å oppfylle informasjonskravet. Enhver betjening som har kontakt med kundene i forbindelse med solingen, f.eks. deler ut informasjonsbrosjyrer til kundene, har kundekontakt, og må følgelig ha bestått Solarieprøven. Dette gjelder uavhengig av om man har betjent i hele åpningstiden eller for eksempel bare noen timer pr. uke.

5.1 Meldeplikt

§ 13. Meldeplikt

... Virksomheter som selger, anskaffer, leier ut eller bruker solarier for kosmetisk formål, skal gi melding til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. Meldingen skal blant annet inneholde en beskrivelse av system for alderskontroll, jf. § 37..

... Strålekildene skal ikke tas i bruk før virksomheten har fått bekreftelse på at meldingen er mottatt. Meldingen skal gis i elektronisk form, og inneholde de opplysninger som er nødvendige for at Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet skal kunne vurdere om aktiviteten omfattes av meldeplikten. ...

§ 14. Avhending av strålekilder

... Virksomheter som avhender strålekilder underlagt godkjenning eller melding etter § 9, § 10 og § 13, skal melde dette til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. ...

§ 15. Nedleggelse, driftsstans mv.

...

Virksomheten skal sende skriftlig melding til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet uten ugrunnet opphold om navneendring, overdragelse og opphør av aktiviteter som omfattes av § 9 og § 10 om godkjenning eller § 13 om melding.

Virksomhet som har vært nedlagt eller stanset i mer enn to år, og som har godkjenning etter § 9 eller § 10 eller er meldt etter § 13 skal kontakte Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet ved gjenopptakelse av driften. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet avgjør om det er nødvendig med ny godkjenning eller melding før driften starter opp igjen.

...

§ 37. Alderskontroll ved bruk av solarier.

...

Virksomhetene skal redegjøre for alderskontrollsystemet i meldingen til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, jf. § 13. Systemet skal ivareta brukernes personvern.

Alle virksomheter som tilbyr soling i solarium, må melde dette til DSA. Melding skal gjøres ved bruk av DSAs elektroniske meldesystem (EMS) som er tilgjengelig på <https://ems.dsa.no>. Innlogging gjøres med ID-porten. Først må virksomheten registreres i EMS, deretter meldes hvert enkelt solarium. Nye virksomheter må melde før oppstart. Informasjon om hvordan bruke EMS er tilgjengelig på hjelpesidene <http://www.emshelp.no>. Behold kopi av skjema/e-poster og annen dokumentasjon for tilsynsformål.

Avsnittene 5.1.1 - 5.1.6 gir en kort beskrivelse av hvordan man registrerer virksomheten og melder solarier, endringer ved solariedriften og system for alderskontroll i EMS.

5.1.1 Registrere virksomheten

Ved registrering av virksomheten i EMS, må virksomhetens organisasjonsnummer, registrert i Brønnøysundregistrene (BRREG), oppgis. EMS henter da automatisk opplysninger om virksomhetens navn og adresse fra BRREG. Endringer som gjøres for virksomheten i BRREG vil også gjenspeiles i EMS som følge av automatiske oppdateringer. Det må også oppgis opplysninger som for eksempel virksomhetens aktivitetsområde og navn og e-post til strålevernkoordinator i virksomheten. Den som registrerer virksomheten blir automatisk satt som strålevernkoordinator, men dette kan endres senere ved å legge til flere brukere under «Min virksomhet».

Systemet krever at meldinger av strålekilder er knyttet opp til en bestemt plassering i virksomheten. Når virksomheten er opprettet, vil systemet automatisk opprette en avdeling og et rom, og man må deretter velge skjema for å opprette ny melding. Se avsnitt 5.1.2 for beskrivelse av hvordan man skal melde solarier.

For virksomheter som har flere avdelinger (solstudioer) med ulike geografiske plasseringer, må det opprettes en virksomhetsstruktur med avdelinger i EMS, altså opprettes én avdeling for hvert solstudio, for å gi et riktig bilde av hvor virksomhetens solarier er lokalisert. For hver avdeling må det deretter opprettes et rom, der meldingene for denne avdelingens (solstudioets) solarier plasseres. Det trengs kun ett rom per avdeling/solstudio, der alle meldingene plasseres; det er ikke ønskelig at det opprettes ett rom per (fysiske) solrom i solstudioet.

Man kan fritt redigere navn på alle avdelinger og rom i virksomheten, også de som systemet opprettet automatisk. Navnet på en avdeling bør fortrinnsvis være navnet på solstudioet. Sørg også for at all kontaktinformasjon er korrekt, inkl. både besøks- og postadresse for hvert av solstudioene.

5.1.2 Melding av hvert enkelt solarium

Når virksomheten er registrert, og minst ett rom er opprettet, kan de enkelte solariene meldes. Dersom du ikke automatisk er sendt direkte videre til meldeskjemaet, gå på fanen «Mine meldinger» og velg «Opprett ny melding» og «Solarium –UV-kilde». Det skal sendes én melding pr. solarium, og du kan kun velge fra de solariemodellene som finnes på DSAs solarieoversikt. Du trenger ikke legge ved dokumentasjon. Modeller som ikke står på denne listen er ikke tillatt brukt, solgt eller leid ut. For modeller som har flere tillatte modellkonfigurasjoner (alternative ekvivalenskodeintervall- og lampesett), må det velges den

konfigurasjonen som benyttes i solariet. Det er kun tillatt å bruke rør og lamper som er i henhold til det som står spesifisert for modellen på solarieoversikten.

Dersom man har flere enn ett solarium, må man altså velge «Opprett ny melding», fylle ut skjemaet og sende inn for hvert av solariene. Dersom man har flere like solarier, er det mulig å kopiere en melding; se hjelpesidene til EMS for detaljer. Man kan lagre meldingene underveis (knappen «Lagre») og fortsette med dem senere, om man ønsker det. Først når man klikker på «Lagre og send inn», sendes meldingen til DSA. Meldeplikten er oppfylt når DSA har saksbehandlet meldingene, og solariene kan da tas i bruk. Dere vil motta en e-post med bekreftelse på dette.

5.1.3 Melding ved kjøp av solarium

Ved kjøp av et solarium som allerede er meldt i EMS av selger (forhandler/forrige eier), må selger bruke funksjonen for å «selge» solarier i EMS for å overføre solariet til kjøper. For å gjøre det, må selger få oppgitt hvilket rom (dvs. rommets såkalte EMS ID) solariet skal overføres til hos kjøper, og kjøper må deretter bekrefte overføringen i EMS.

Dersom solariet ikke allerede er meldt i EMS, må kjøper selv melde solariet som beskrevet i 5.1.2. Solariet skal derimot ikke meldes som nytt solarium av både selger og kjøper, da det vil forårsake uønskede dobbeltregistreringer i EMS. Enten må selger melde hvert enkelt solarium han/hun selger og deretter overføre dem til de respektive kjøperne i EMS eller kjøper må melde solariene.

5.1.4 Melding ved leie av solarium

I de tilfeller hvor en virksomhet har utplassert sine solarier i en annen virksomhet, skal eier av solariene først registrere solariene på sin virksomhet, for så å benytte funksjonen for utleie i EMS. På samme måte som ved bruk av salgs-funksjonen i EMS, fordrer dette at utleier har tilgang til EMS-IDen til leietaker. Da kan meldingen rutes til leietaker som så bekrefter det aktuelle leieforholdet.

Alternativt: Dersom en virksomhet (eier) har solarier utplassert hos en annen virksomhet (leietaker), har tatt på seg ansvaret for dem, og eier og leietaker har inngått avtale om dette, kan eier melde solariene. Men det er den virksomheten som har solariene fysisk plassert hos seg (leietaker), som er ansvarlig for at solariene er meldt. I slike tilfeller kan eier registrere virksomheten til leietaker som en avdeling under sin egen virksomhet i EMS og plassere meldingene for de aktuelle solariene der.

5.1.5 Melding av system for alderskontroll

Melding av hvilket system for alderskontroll virksomheten har skal også gjøres i EMS. Inne i meldeskjemaet for solarium (beskrevet i 5.1.2) finnes det en nedtrekksmeny hvor man må velge en av følgende typer system for alderskontroll:

- Heltidsbetjening
- Delvis betjening med etterfølgende elektronisk adgangskontroll
- Videoautomat med dokumentleser tilknyttet kundesenter
- Annen type forhåndskontroll og registrering med etterfølgende elektronisk adgangskontroll

Det er tilstrekkelig for melding av system for alderskontroll, og DSA trenger ingen ytterligere beskrivelse av systemet.

For solarier i bruk som allerede er meldt til DSA, klikker man på «Redigere» for hver melding og velger så type alderskontrollsystem fra nedtrekksmenyen, som beskrevet ovenfor. Skriv også inn «Melding av system for alderskontroll» i feltet «Kommentar – denne endring» øverst i meldingen, slik at saksbehandler hos DSA enkelt kan se hva endringsmeldingen gjelder.

5.1.6 Oppdatere melding og registrerte opplysninger

Meldingene om solariene kan enkelt endres eller oppdateres ved behov.

DSA skal også ha melding ved driftsstans, nedleggelse eller salg av virksomheten og/eller solariene til nye eiere, samt avhending av solariene. Melding av slike endringer gjøres for hvert solarium ved å endre «kildestatus» i meldingen for solarieret.

Virksomheten skal også sørge for at alle opplysninger om virksomheten er oppdatert i EMS. Dette gjelder opplysninger som kontaktinformasjon (tlf/e-post), navn på strålevernkoordinator samt navn, adresse og kontaktinformasjon for solstudioer som er registrert som avdeling eller rom under virksomheten i EMS.

Solarier er også regulert av [forskrift 6. mai 1998 nr. 581 om hygienekrav for frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingsvirksomhet m.v.](#) Etter denne forskriften må virksomheten gi melding til kommunen. DSA har ikke ansvar for dette regelverket.

5.2 Internkontroll, kompetanse, instruksjoner og prosedyrer

§ 16. Internkontroll, kompetanse, instruksjoner og prosedyrer

Virksomhetens plikt til internkontroll følger av forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Virksomheten skal sørge for at ansatte og andre tilknyttede personer som installerer eller arbeider med strålekilder, eller som kan bli eksponert for stråling, skal ha tilstrekkelig kompetanse innen strålevern, herunder sikker håndtering av strålekilder og måle- og verneutstyr.

Virksomheten skal utarbeide skriftlige instruksjoner og arbeidsprosedyrer som sørger for et forsvarlig strålevern. Disse skal bidra til å forhindre at personer eksponeres for nivåer som overskrider dosegrenser eller grenseverdier etter forskriften, gjeldende standarder eller internasjonale retningslinjer.

Virksomheter som tilbyr soling i solarium, må ha et internkontrollsystem tilpasset virksomheten. Dette betyr at virksomheten må gjøre en vurdering av hvilke risikoforhold som finnes i virksomheten, og etablere gode rutiner for å redusere risiko. Videre må ansatte og tilknyttede personer (servicepersonell eller lignende) ha tilstrekkelig opplæring og kompetanse. Det er et krav at instruksjoner og arbeidsprosedyrer er skriftlige. Kravene er gitt av strålevernforskriften §§ 16-20 og [forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter \(internkontrollforskriften\)](#) §§ 4 og 5. Dette skal sikre et forsvarlig strålevern og forhindre at noen kan bli eksponert for stråling over grenseverdiene.

Det siste betyr at:

- kunder skal ikke utsettes for stråling over grenseverdiene for UV-type 3
- stråling som arbeidstakere utsettes for skal holdes så lav som praktisk mulig og ikke over grenseverdiene for optisk stråling, inkludert UV-stråling. For arbeidstakere som jobber med UV-kilder, er grenseverdien på 30 J/m² per 8 timers arbeidsdag (Gitt i [forskrift 6. desember 2011 nr. 1358 om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer \(forskrift om tiltaks- og grenseverdier\)](#) som er basert på den Internasjonale kommisjonen for beskyttelse mot ikke-ioniserende stråling, ICNIRP, sine grenseverdier for UV-bestråling av hud og øyne). Inne i et UV-type 3 solarium overskrides denne grenseverdien etter ca. 1,7 minutter. Andre grenseverdier gjelder for synlig lys og IR-stråling.

5.2.1 Krav til internkontroll

Her presenteres bare krav i internkontrollforskriften som har med stråling og strålevern å gjøre.

I henhold til strålevernforskriften §16, jf. [internkontrollforskriften](#) § 5, skal virksomheten:

- sørge for å ha strålevernloven og strålevernforskriften tilgjengelig og ha oversikt over kravene som er viktig for virksomheten. Denne veilederen bør også være tilgjengelig.
- sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter innen strålevern og arbeid med stråling, og gi dem informasjon om endringer. Det siste innebærer at de må følge med på nyheter som publiseres på DSAs nettsider www.dsa.no.
- sørge for at arbeidstakerne medvirker for å utnytte kunnskap og erfaring.
- fastsette mål for strålevernet og arbeidet med stråling, og dokumentere dette skriftlig.
- ha oversikt over organisasjonen, inkludert hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for strålevernet og arbeidet med stråling er fordelt, og dokumentere dette skriftlig.
- kartlegge farer og problemer, og ut fra det vurdere risiko og utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforholdene, og dokumentere dette skriftlig.
- iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av strålevernlovgivningen, og dokumentere dette skriftlig.
- foreta systematisk gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer, og dokumentere dette skriftlig.

§ 38. Andre krav til virksomhet som tilbyr soling i solarier

Virksomheten skal sørge for at ansvarlig for daglig drift av solarier og ansatte med kundekontakt har bestått en kunnskapsprøve etter retningslinjer gitt av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. Bestått prøve har en gyldighet på fem år.

...

Fra 1. januar 2016 gjelder et krav i strålevernforskriften § 38 om at ansvarlig for daglig drift av virksomhetens solarier og ansatte med kundekontakt har bestått en kunnskapsprøve. Informasjon om denne kunnskapsprøven, «Solarieprøven», finnes på <http://www.solarieprøven.no/>. Der finnes også «Solarieopplæringen», som er et nettbasert selvstudium som inneholder alt man trenger for å bestå «Solarieprøven». Solarieprøven dekker blant annet temaer som de vanligste helseeffekter av UV-stråling, de ulike hudtypene og hvem som bør frarådes å bruke solarium, samt de vanligste legemidler og kosmetiske produkter som kan gi økt følsomhet for UV-stråling.

Ansatte med kundekontakt

Følgende personer er å betrakte som ansatte med kundekontakt og må følgelig ha bestått Solarieprøven (listen er ikke uttømmende):

- Den/de som foretar alders- og/eller adgangskontroll eller gir ut informasjon til solariebrukerne.
- Alle som jobber i resepsjon, kasse eller liknende i solstudioer eller i treningsentre, svømmehaller, hotell, bensinstasjoner osv. som tilbyr soling i solarium, og som derfor har naturlig mulighet for å snakke med/kommunisere med kunder om solingsspørsmål. Det anses ikke tilstrekkelig at de ansatte kun henviser til et telefonnummer for solingsspørsmål.
- Den/de som er satt opp som lokal kontaktperson for solariekunder i ubetjente solstudioer, f.eks. gjennom oppslag i lokalet eller i elektronisk løsning.

Når det gjelder hvem som anses som «ansatte med kundekontakt» mener DSA, i tråd med Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) sin konklusjon i tidligere klagesaker, at det sentrale er om den ansatte har naturlig mulighet for kommunikasjon med solariekundene. Dette må vurderes uavhengig av hvordan virksomheten har organisert seg med hensyn til leie-/eierforhold. Det vil si at en ansatt i resepsjonen i et treningscenter der solsengene er plassert i treningscenterets lokaler, vil ha naturlig mulighet for kommunikasjon med kundene, uavhengig av hvem som eier solsengene eller lokalet de står i. Dette gjelder også ansatte i svømmehaller, kiosker og lignende hvor solsengene er plassert i, eller i tilknytning til, deres lokaler. DSA viser også til at HOD har lagt til grunn at kravet gjelder «enhver ansatt» som har kundekontakt. Dette innebærer at ved eksempelvis treningsentre der det ikke er resepsjon, men andre ansatte som arbeider i lokalene, vil disse også kunne ha kundekontakt og må ta Solarieprøven. Dette må bero på en konkret vurdering av om vedkommende har naturlig mulighet for kommunikasjon med solariekunder.

Ansvarlig for daglig drift av solarier

Den som er ansvarlig for daglig drift av solarier, altså den som er ansvarlig for daglig kontroll med/ettersyn av solarierne, alminnelig/mindre vedlikehold, skifte av rør og liknende blir utført, skal også ha gjennomført Solarieprøven. Dette innebærer at det ikke er tilstrekkelig at utleier/eier av solarier har tatt Solarieprøven

dersom leietaker/tilbyder av solarium faktisk er den som etterser solariet i det daglige og gjør mindre vedlikehold.

Ansvar for daglig drift kan være delt mellom flere, og det er da flere som må ta Solarieprøven. Hvem som er ansvarlig for daglig drift må vurderes uavhengig av hvordan virksomheten har organisert eier/utleierforhold. Noen større virksomheter/kjeder har organisert seg slik at det er en person sentralt i virksomheten som anses som ansvarlig for daglig drift av solsenger over hele eller deler av landet. Dersom denne personen ikke er innom og etterser solariene i det daglige, må den lokale personen som faktisk har det daglige ettersynet også ha bestått Solarieprøven.

Strålevernforskriften § 16 og internkontrollforskriften § 5 stiller også krav til at alle ansatte i virksomheten samt tilknyttede personer (servicepersonell eller lignende) skal ha tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter innen strålevern og arbeid med stråling. De skal ha opplæring som er tilpasset det arbeidet de utfører, kunnskap om mulige hud- og øyeskader, samt kunnskap om nødvendig verneutstyr og riktig bruk av dette.

5.2.3 Verneutstyr

Både UV-, synlig og IR-stråling påvirker hud og øyne. Spesielt er øynene sårbare, og grenseverdiene er derfor absolutte for øynene. Bruk av verneutstyr er nødvendig for ansatte som må jobbe i eller nær et solarium som er slått på.

Aktuelt verneutstyr er beskyttelsesbriller, klær og hansker som dekker huden og solkrem med høy faktor på områder som ikke kan dekkes til. Vanlige solbriller og briller med plastglass beskytter mot UV-stråling, men brillene må dekke godt også for stråling som kommer inn fra sidene. I tillegg bør de også beskytte mot kortbølget blått lys siden strålingen fra solariet også kan gi en fotokjemisk skade på netthinnen. Dersom solariet har kilder som avgir synlig og/eller IR-stråling, må beskyttelsesbrillene også beskytte tilstrekkelig i disse bølgelengdeområdene.

5.3 Strålevernkoordinator

§ 17. Strålevernkoordinator

Virksomheter som er underlagt godkjenningsplikt etter § 9 eller § 10 eller meldeplikt etter § 13, skal ha et system som ivaretar strålevern.

Virksomheten skal utpeke én eller flere strålevernkoordinatorer som skal kunne

- a) veilede arbeidstakere om sikker håndtering av strålekilder samt bruk av verne- og måleutstyr, og
- b) utføre eller få utført målinger og vurderinger for å bestemme stråledoser.

Det samme gjelder for virksomheter som anvender eller installerer sterke ikke-ioniserende strålekilder.

Strålevernkoordinator skal arbeide for at virksomheten oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet slik de er fastsatt i strålevernlovgivningen. ...

Virksomheten må utpeke en person med spesielt ansvar for at strålevernet ved virksomheten fungerer tilfredsstillende. Eier av virksomheten kan være strålevernkoordinator. Utpeking av en annen ansatt som

strålevernkoordinator reduserer ikke eiers eller arbeidsgivers overordnede ansvar for alle forhold innen bedriften. Strålevernkoordinatoren skal også være en kontaktperson for tilsynsmyndigheten.

Strålevernkoordinatoren skal ivareta HMS-aspektene, det vil si strålesikkerhet for kundene, arbeidstakerne og eventuelle tredjepersoner. Strålevernkoordinatoren skal kunne utføre eller få utført målinger og vurderinger av strålingen fra solariene, veilede arbeidstakerne om sikker håndtering av solariene og om bruk av verne- og måleutstyr.

5.4 Risikovurdering, forebyggende tiltak og beredskapsplaner

§ 18. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheter som planlegger å bruke eller håndtere strålekilder, skal utarbeide en skriftlig risikovurdering knyttet til strålebruken. Nye aktiviteter med strålekilder skal ikke settes i gang før risikovurderingen er gjennomført og nødvendige forebyggende tiltak er iverksatt.

Viser vurderingene at det finnes uakseptabel risiko for arbeidstakere, pasienter eller andre personer, eller at strålekilder kan komme på avveier, skal virksomheten iverksette forebyggende tiltak for å redusere risikoen, herunder

- a) gi de ansatte nødvendig informasjon om og opplæring i risikoene forbundet med strålebruk,
- b) utforme egnede arbeidsrutiner,
- c) bruke hensiktsmessig verneutstyr og materialer, og
- d) sikre strålekildene forsvarlig mot tyveri, sabotasje eller annen skade

...

§ 19. Beredskap

Virksomheten skal, på grunnlag av en risikovurdering, utarbeide en beredskapsplan og gjennomføre tiltak for å opprettholde evnen til å håndtere ulykker og unormale hendelser.

Solarier avgir intens UV-stråling. Ved feil bruk og/eller når solariet er for sterkt kan kunder, ansatte og tredjepersoner bli solbrent eller oppleve snøblindhet. For solarier som også har kilder som avgir synlig lys og IR-stråling, kan den synlige strålingen utgjøre en risiko for øyeskade dersom strålingen er for sterk og man ikke bruker beskyttelsesbriller hele tiden. Eier har derfor en plikt til å vurdere risikoen for overeksponering i forhold til krav gitt i avsnitt 5.2. Dette må gjøres før virksomheten settes i gang, og vurderingen må skrives ned og være en del av internkontrollsystemet. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utgitt en [temaveileder i risikoanalyse](#) som kan være til hjelp.

Det må også skrives ned hvilke tiltak som er gjort for å forebygge at overeksponering skjer, samt hva eier eller ansatte skal gjøre for å begrense skaden mest mulig dersom noen likevel får en skade eller noe annet uventet oppstår. Vurder om lege bør kontaktes. Forebyggende tiltak kan være å ha gode arbeidsrutiner, ha tilstrekkelig verneutstyr tilgjengelig og å gi ansatte og kunden nødvendig informasjon.

Det er viktig å være forberedt i tilfelle et uhell skulle skje. For å kunne håndtere en unormal hendelse tilknyttet bruken av solarier, skal virksomheten etablere beredskapsplaner. Disse planene skal være basert på risikovurderingene som er gjort og bør inneholde varslingsrutiner (interne og eksterne), ansvarsforhold, forhåndsplanlagte rutiner for håndtering av ulike situasjoner (forbrenninger, tekniske feil o.l.), rutiner for kartlegging av omfanget av en hendelse, rutiner for oppfølging av involvert personell/kunder, rutiner for informasjon til myndigheter og kunder etc.

5.5 Varslingsplikt

§ 20. Varslingsplikt ved ulykker og unormale hendelser

Virksomheten skal straks varsle om ulykker og unormale hendelser til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet. Skriftlig melding skal sendes fra virksomheten til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet så snart som mulig og senest innen 3 virkedager.

Med ulykker og unormale hendelser menes blant annet:

- a) Hendelser som forårsaker eller kunne ha forårsaket uønsket eksponering av arbeidstaker, pasient eller annen person vesentlig utover normalnivåene, eller uventede stråleskader.
- b) Tap, tyveri eller sabotasje av strålekilder.
- ...
- e) Teknisk svikt av strålevernmessig betydning.
- ...

Hovedformål

Hensikten med varselordningen er å sikre raske, skadebegrensende tiltak dersom nødvendig, gi informasjon til allmennheten ved behov, og læring for å redusere risiko for at lignende hendelser skal oppstå på ny. Varselordningen skal også sikre nødvendig forvaltningsmessig oppfølging av hendelsen med tanke på forsvarlig strålevern og strålebruk.

Prosess for melding og mottak

Ved strålerelaterte hendelser skal DSA varsles så fort som mulig og senest innen tre virkedager etter at hendelsen er oppdaget. Dette betyr at varsel skal sendes parallelt og uavhengig av den virksomhetsinterne saksgangen og vurderingen av hendelsen.

Proessen starter med at det oppdages at det har oppstått en uønsket hendelse (utilsiktet eksponering, feil dose, uventet effekt, feil på utstyr etc.). DSA kan motta melding med nødvendige opplysninger pr post eller epost, siden varslingsplikten krever at melding gis skriftlig. Ved mottak av melding, kan det være at saksbehandler tar kontakt med virksomheten for innhenting av ytterligere opplysninger for å belyse saken. Ved behov gjøres også stedlig, hendelsesbasert tilsyn.

Er det opplagte feil ved solarierør, lamper eller selve solariet, kan det være aktuelt å melde fra gjennom EUs meldesystem for farlige produkter, RAPEX. DSA kan hjelpe til med dette eller det kan gjøres via nettsidene til [Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap \(DSB\)](#).

Oppfølging

DSA saksbehandler alltid varslede hendelser. Varslingsprosessen avsluttes enten ved at hendelsen registreres i DSAs arkiv over varslede hendelser som ikke krever videre forvaltningsmessig oppfølging, eller i DSAs arkiv etter at tilsynssaken har blitt avsluttet. Tilsynssaken kan ha ført til pålegg om retting av avvik eller at DSA har gitt en eller flere anmerkninger.

5.6 Tilsyn

Tilsynsbestemmelsen i strålevernloven:

§ 18. Tilsyn og vedtak. Tilsynsmyndighetens rett til adgang, opplysninger og gjennomføring av målinger

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet fører tilsyn med at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne loven overholdes, og kan for dette formål fatte de nødvendige enkeltvedtak.

Kongen kan for nærmere avgrensede områder i forskrift fastsette at andre statlige tilsynsorganer eller kommuner skal føre tilsyn og treffe de nødvendige enkeltvedtak i medhold av denne loven. Offentlige organer som er tildelt myndighet i medhold av første punktum, kan anvende lovens håndhevingsbestemmelser på de vilkår som fremgår i den enkelte bestemmelse.

Tilsynsmyndigheten skal gis fri adgang til å foreta tilsyn, og skal gis de opplysninger som er nødvendige for at tilsynsmyndigheten skal kunne ivareta sine gjøremål etter denne loven.

Tilsynsmyndigheten skal gis adgang til å foreta målinger og undersøkelser. Virksomheten skal avstå prøver til tilsynsformål vederlagsfritt. Dersom det påvises overtredelse av bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne loven, kan virksomheten pålegges å dekke utgifter til tilsynsoppgaver som følger av overtredelsen. ...

Tilsynsbestemmelsen i strålevernforskriften:

§ 60. Tilsyn

Virksomheten skal gi Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet de opplysninger som er nødvendige for å kunne gjennomføre tilsyn og oppfølging av vedtak fattet med hjemmel i forskriften.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet velger selv hvem av virksomhetens representanter som ved tilsynet skal gi de nødvendige opplysningene.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet skal gi virksomheten skriftlig rapport etter tilsynet.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhets tilsynsmyndighet for solarier, herunder myndighet til å treffe nødvendige enkeltvedtak, delegeres til kommunene, jf. lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern § 18.

DSA og kommunene har plikt og rett til å føre tilsyn med solarier og følge saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Plikt og rettigheter er gitt av strålevernloven §§ 18 til 23, strålevernforskriften § 60, og [lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker \(forvaltningsloven\)](#) kapittel III-VI.

Her presenteres de viktigste pliktene etter strålevernlovgivningen.

Kommunen eller DSA kan, ettersom hva de mener er hensiktsmessig og nødvendig, velge om de varsler eller kommer på uanmeldt tilsynsbesøk.

Virksomheten må sørge for å ha tilgjengelig og kunne legge frem de opplysninger og den dokumentasjonen som det blir spurt om ved tilsyn. Opplysningsplikten er begrenset til det som er nødvendig for tilsynsformål. Tilsynsmyndigheten kan kreve ettersending av dokumentasjon.

Tilsynsmyndighet skal ha fri adgang til å gjøre undersøkelser og målinger. Dersom de mener det er nødvendig, kan de ta med rør, lamper, filtre eller annet for videre undersøkelser.

Ved varslede tilsyn må virksomheten blant annet:

- kunne legge frem kopi av meldeskjema/e-postbekreftelser på melding og eventuelle dispensasjoner
- kunne legge frem og beskrive internkontrollsystemet og risikoanalyser
- kunne legge frem dokumentasjon på bestått kunnskapsprøve (Solarieprøven).
- tilrettelegge for kontroll av type rør og solarier; for eksempel skal alle rør monteres slik at det er enkelt å lese av navn og ekvivalenskode
- kunne åpne deksler og annet for å vise type ansiktslamper og filtre
- kunne betjene informasjonspanel for å vise innstillinger på solariet

Når DSA eller kommunen varsler om tilsyn, kan de pålegge en representant for virksomheten å være til stede for å gi den nødvendige tilgangen og presentere den nødvendige informasjonen til tilsynsmyndigheten. Dersom det er avgjørende for gjennomføringen av tilsynet at én spesifikk person er til stede, som eier, vil tilsynsmyndigheten kunne kreve dette. Men i realiteten er det ofte tilstrekkelig at en representant møter i stedet for eier dersom han/hun ikke har anledning til å stille. Hvis tilsynsmyndigheten har behov for ytterligere informasjon vil de be om det etter tilsynet, eller de kan ha kontakt med eier per telefon under tilsynet. Det avgjørende er at tilsynspersonellet blir møtt av personale som er kompetent til å gi tilsynsmyndigheten den informasjonen som etterspørres samt å kunne fjerne deksler o.l. på solariene dersom inspeksjon av lamper, rør mv. er en del av tilsynet.

Ved tilsyn som ikke er forhåndsvarslet, må virksomheten eventuelt sende kopi av meldeskjema, dispensasjoner, bevis for bestått solarieprøve, internkontrollsystem og risikoanalyser eller annen informasjon som etterspørres til tilsynsmyndighet etter tilsynet.

Virksomheten kan bli pålagt å dekke utgifter når tilsynsmyndigheten må gjennomføre nytt tilsyn, målinger eller annet for å undersøke om brudd på strålevernlovgivningen er rettet opp.

Vedlegg 1 Merkekrav

Alle solarier skal være merket på norsk etter den Europeiske solariestanden EN 60335-2-27. Følgende merker skal være påmontert solarierne, lett synlig og i bestandig utførelse:

- UV-type 3 og advarselstekst:

UV type 3

Advarsel:

Skal ikke brukes av personer under 18 år.

Ultrafiolett stråling kan føre til skade på øyne og hud. Les bruksanvisningen.

Bruk beskyttelsesbriller. Enkelte medisiner og kosmetikk kan øke følsomheten for UV.

I henhold til endringer som har kommet i EN 60335-2-27, skal fra 2023 teksten «Skal ikke brukes av personer under 18 år.» være med på advarselmerket for nye solarier, som vist over. Merke som kombinerer UV-type 3 og advarselstekst er tilgjengelig for utskrift på nettsiden <https://dsa.no/sol-og-solarium/eiere-og-tilbydere-av-solarium>.

- Merke med ekvivalenskodeintervall og navn på UV-lamper:

Ekvivalenskodeintervall, som spesifiserer hvilke rør som er tillatt i solarieret, skrives på formen:

Wattstyrke – Reflektor-type – UV-kode intervall (Xmin-Xmax)/(Ymin-Ymax)

Har modellen høytrykkslamper eller andre UV-kilder enn fluoriserende lysstoffrør, skal navn på disse også spesifiseres. Hvilke ekvivalenskodeintervall og lamper som er tillatt i de ulike solariemodellene er spesifisert på DSAs solarieliste, se <https://ems.dsa.no/solarieliste>.

Modell: Hapro Luxura X5 34 Sli (reg.nr. GT06-465)	
	Ekvivalenskodeintervall/lampenavn
Benk	100-R-(17-22)/(2,1-2,9)
Overdel	100-R-(17-22)/(2,1-2,9)
Ansikt	Maxlight HP 400W D, Art.nr. 12826

Eksempel på merke med ekvivalenskodeintervall og spesifisering på høytrykkslampe.

Dersom en solariemodell er tillatt med flere oppsett/kombinasjoner av rør og lamper, såkalte konfigurasjoner, skal solarieret være merket med den konfigurasjonen som er i bruk.

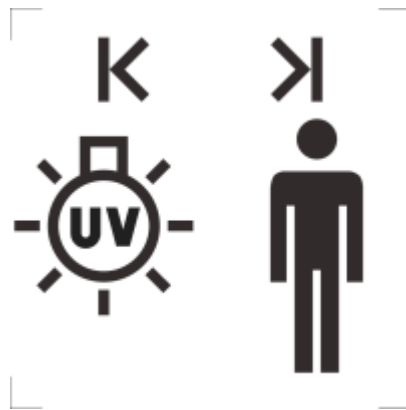

- Dersom solariet har luminans som overskrider 100 000 cd/m², skal følgende merke være påmontert:

Advarsel. Intens lysstyrke.
Se ikke rett på lyskilden.

Fra 2023 gjelder også følgende merkekrav:

- Nye solarier som også har lamper som avgir stråling i det synlige og infrarøde området, skal merkes med fabrikkat, modellnavn og tekniske spesifikasjoner for disse lampene. Dette gjelder altså lamper som er en del av hudbehandlingen, f.eks. «collagenlamper» som avgir rødt lys, og gjelder ikke dekorbelysning utenpå solariet.
- For solarier der solingsavstanden ikke er gitt av konstruksjonen til solariet, for eksempel enklere modeller til hjemmebruk, skal solariet merkes med symbolet IEC 60417-6301 (2015-3):

Anbefalt solingsavstand skal angis i centimeter (cm) mellom pilene øverst på symbolet.

Vedlegg 2 Ekvivalenskode

Ekvivalenskode for fluoriserende rør

Ekvivalenskode for fluoriserende rør er beskrevet i Internasjonal standard IEC 61228. Alle rør skal merkes med denne koden.

Ekvivalenskode for fluoriserende rør er på formen:

"Watt-styrke" – "Reflektor-type" – "UV-kode"

UV-koden er gitt av X/Y, der X angir erytemvektet UV-irradians og Y angir forholdet mellom ikke-melanom (non-melanoma skin cancer, NMSC) vektet UV-irradians henholdsvis over og under 320 nm.

Følgende "reflektor-typer" finnes:

- O ikke-reflektorrør
- B rør med bred reflektorvinkel, $\alpha > 230^\circ$
- N rør med smal reflektorvinkel, $\alpha < 200^\circ$
- R vanlig reflektorrør, $200 \leq \alpha \leq 230^\circ$

UV-koden (X/Y) er bestemt av:

X = total erytemvektet UV-irradians i bølgelengdeområdet 250-400 nm

Y = forholdet mellom ikke-melanom (non-melanoma skin cancer, NMSC) vektet UV-irradians ≤ 320 nm og > 320 nm.

X er gitt i mW/m^2 avrundet til nærmeste heltall, mens Y avrundes til nærmeste første desimal.

Et eksempel på ekvivalenskode:

100W reflektorrør med 220° reflektorvinkel

Erytem-vektet UV-irradians (250-400 nm) = 47 mW/m^2

Kortbølget NMSC-vektet UV-irradians (≤ 320 nm) = 61 mW/m^2

Langbølget NMSC-vektet UV-irradians (> 320 nm) = 19 mW/m^2

Dette gir ekvivalenskode for røret: 100-R-47/3,2

Ekvivalenskodeintervall

Ekvivalenskodeing av solarier er beskrevet i Europastandard EN 60335-2-27. Alle solarier skal merkes med ekvivalenskodeintervall beregnet ut fra ekvivalenskode til rørene de er oppmålt med.

Intervall for UV-koden er på formen:

$$\text{“Wattstyrke”} - \text{“Reflektor type”} - \text{“UV-kode intervall } (X_{\min}-X_{\max})/(Y_{\min}-Y_{\max})\text{”}$$

UV-kodeintervallet beregnes slik:

$X_{\max}$, øvre grense for X: X-verdien til det røret solarieret er klassifisert med

$X_{\min}$, nedre grense for X: 0,75 ganger $X_{\max}$

$Y_{\max}$, øvre grense for Y: 1,25 ganger Y-verdien til det røret solarieret er klassifisert med

$Y_{\min}$, nedre grense for Y: 0,75 ganger Y-verdien til det røret solarieret er klassifisert med

Dette gir ekvivalenskodeintervall med røret gitt over: $100-R-(35-47)/(2,4-4,0)$

Beregningen av $Y_{\max}$ og $Y_{\min}$ har blitt endret i Europastandarden, fra henholdsvis 1,15 og 0,85 ganger Y til 1,25 og 0,75 ganger Y. Det gis nå altså et større slingringsmonn for Y-verdien enn tidligere. Solarier/konfigurasjoner meldt til DSA før 2021, har ekvivalenskodeintervall basert på gammel beregningsmetode, mens solarier/konfigurasjoner meldt fra og med 2021 har ekvivalenskodeintervall etter ny beregningsmetode.

Vedlegg 3 Advarsel ved solariebruk

DSA har i forbindelse med utarbeidelsen av informasjonsbrosjyren alle solariekunder skal få (omtalt i avsnitt 4.1) også revidert og forenklet plakaten med advarselstekst og verneregler. Plakat og informasjonsbrosjyre til sammen skal gi kundene den informasjonen som er nødvendig for at de skal kjenne til relevante risikofaktorer ved bruk av solarium og kunne sole seg på en tryggest mulig måte. Plakaten kan lastes ned fra nettsiden <https://dsa.no/sol-og-solarium/eiere-og-tilbydere-av-solarium>. Fra 1. januar 2017 er det obligatorisk å ha denne versjonen av plakaten oppslått lett synlig i lokalet, og den skal plasseres slik at andre oppslag ikke tar oppmerksomheten bort fra den.

Advarsel!

- **Soling i sol og solarium er kreftfremkallende**
- **Risikoen øker hvis du starter solariebruken i ung alder og forsterkes med økende bruk**
- **Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet fraråder bruk av solarium**

IKKE BRUK SOLARIUM HVIS ...

- du har mange eller unormale føflekker
- du har lys hud som lett blir brent
- huden din allerede er solbrent
- du har solt deg utendørs samme dag
- det er mindre enn 48 timer siden sist du tok solarium
- du har opplevd mange alvorlige solforbrenninger
- du eller noen i familien har hatt hudkreft
- glasset foran lampene har sprekker/skader

Bruk alltid beskyttelsesbriller

ISSN 0804-4910

dsa@dsa.no
+47 67 16 25 00
dsa.no

Forskrift 16. des 2016 nr. 1659 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) trådte i kraft 1. januar 2017, og er hjemlet i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven). Formålet med forskriften er å sikre forsvarlig strålebruk, forebygge skadelige virkninger av stråling på menneskers helse og bidra til vern av miljøet. Forskriften dekker et bredt spekter av strålekilder og bruksområder med unntak av transport.

Den foreliggende veileder utdyper et utvalg av forskriftens paragrafer og deler av paragrafer, med generell informasjon og forslag til detaljerte løsninger der forskriften stiller generelle funksjonskrav. Det er viktig at forskriftstekst og veileder leses i sammenheng. Utvalget dekker de forskriftsparagrafer som normalt vil være av betydning for den angitte brukergruppen. Enhver virksomhet plikter imidlertid å kjenne de forskriftsbestemmelser som er relevante, og må vurdere sin strålebruk i forhold til samtlige aktuelle forskriftsparagrafer.